

Taivaalliset värit - sinistä ja kultaa

Tämä aineisto on suunnattu opettajien sekä muiden lasten ja nuorten parissa työskentelevien aikuisten käyttöön. Alussa on ennakkotehtävähdotuksia, jäljempänä vinkkejä näyttelysalityöskentelyyn.

Näyttelytilassa on lisäksi tarinapeli, joka on asiakkaiden vapaassa käytössä.

Jos olet tulossa Sinebrychoffin taidemuseoon ryhmäsi kanssa ilman varattua opastusta, ilmoitathan tulostanne etukäteen sähköpostitse varaukset@kansallisgalleria.fi.

Näyttelykäynti on maksuton alle 18-vuotiaille ja ryhmän kanssa saapuville opettajille. Voit tilata näyttelyyn myös maksullisen opastuksen ja syventää ryhmän näyttelykokemusta. Käythän etukäteen läpi ryhmäsi kanssa ohjeet museokäyntiä varten.

Ennakkotehtävähdotuksia ryhmille

Sininen ja kulta kuuluvat historiallisesti kaikkein arvokkaimpiin materiaaleihin, joiden merkitykset ovat muuttuneet vuosisatojen aikana. Näyttely esittelee sinisen ja kullan käyttöä taiteessa keskiajalta nykypäivään.

Sininen

Kaikkein vanhimmissa kulttuureissa ei tunnettu sinistä väriainetta. Jos mietit kivikauden luolamaalausten värisävyjä, ei niissä esiinny sinistä. Siniselle värille ei ole ollut kaikissa kulttuureissa edes nimeä.

- ❖ Mitä on pigmentti?
- ❖ Mistä taiteilijat eri aikoina ovat saaneet sinistä pigmenttiä teoksiinsa?
- ❖ Mitä tarkoittaa synteettinen väriaine?
- ❖ Miten synteettinen väriaine eroaa luonnonväriaineesta?
- ❖ Onko sinulla ylläsi siniset farkut? Sinisiä vaatteita on värjätty värimorsingolla ja sittemmin indigolla ja synteettisillä väriaineilla. Etsi tietoa näistä väriaineista.
- ❖ Vuonna 2009 löydettiin Yhdysvalloissa tieteellisessä laboratoriokokeessa sattumalta aivan uusi sininen pigmentti. Uusi pigmentti sai nimen YInMn. Selvitä, mistä tuo nimi tuli?
- ❖ Näyttelyssä on esillä Yves Kleinin hehkuvan sininen Samothraken Nike –teos. Tutustu Kleinin siniseen ja taiteilijan tuotantoon.
- ❖ Tutustukaa yhdessä luokassa esimerkiksi Picasson sinisen kauden teoksiin ja maalatkaa omia sinisiä teoksia.

Kulta

Kulta on ainutlaatuinen alkuaine. Sitä on yritetty valmistaa keinotekoisesti alkemistien pajoissa. Tarinat piilossa olevista kullatuista kaupungeista ja kulta-aarteista ovat lietsoneet kautta aikojen kultakuumetta, voimakasta halua löytää kultaa. Varmasti moni piilotettu kulta-aarre odottaa vielä löytäjänsä, sillä sanotaan, ettei kulta koskaan katoa. Ihmiset ovat olleet valmiita uhmaamaan kohtaloitaan päästäkseen käsiksi kultaan. Kulta on liitetty eri kulttuureissa hallitsijoiden ja jumalien palvomiseen. Kullanhimo on saanut aikaan sotia. Urheilusankareita palkitaan kultamitalilla ja Roope-sedän ensimmäinen onnenlantti on tietysti kultaa, kuten viettelevä Valtasormus Taru sormusten herrasta -tarinassa. Kulta viittaa taiteessa perinteisesti aurinkoon, Jumalaan, valtaan ja rikkauteen.

- ❖ Miten kulta syntyy?
- ❖ Mikä oli alkemisti?
- ❖ Missä maassa sijaitsee Euroopan suurin kultakaivos?
- ❖ Jos sinulla olisi litran maitopurkin kokoinen kultaharkko, paljonko se painaisi ja millä hinnalla sellainen kannattaisi ostaa/myydä?
- ❖ Selvitä, mitä ovat katinkulta ja lehtikulta?
- ❖ Oletko kokeillut kullanhuuhdontaa? Mihin kullan löytäminen tällä menetelmällä perustuu?

- ❖ Mitä mielikuvia sinä liität kultaan? Mitä asioita kullasta tulee mieleen?
- ❖ Pohdi, miksi taiteessa on käytetty paljon kultaa?
- ❖ Etsi kultaan liittyviä sanontoja.
- ❖ Minkä väriseltä kulta mielestäsi näyttää?

Voit katsoa [kuvia](#) joistakin näyttelyn teoksista museon nettisivuilla.

Lisävinkkejä

BBC on tuottanut dokumenttisarjan *A History of Art in Three Colours*, joka löytyy englanninkielisenä Youtubesta. Sarjan ensimmäinen osa käsittelee [kultaa](#) ja toinen [sinistä](#). Ne sopivat esimerkiksi intohimoisille taiteenharrastajille lisämateriaaliksi tai yläkoululaisille ja 2. asteen oppilaille kotitehtäväksi tai korvaamaan poissaolokertaa.

Näyttelykäynnille: pohdittavaa, keskusteltavaa, koettavaa

Liikuttaako kulta?

Kulta on saanut eri aikoina ihmiset liikkeelle.

Ihmisen silmän verkkokalvo poimii erityisen hyvin kullan värähtelyn.

- ❖ Valitse näyttelystä jokin teos, jossa on kulta.
Tarkastele teosta ja kuuntele kehoasi ja mieltäsi.
Aiheuttaako kulta sinussa tarvetta liikehtiä? Mihin liike suuntautuu? Missä se tuntuu?
Jos kokeilet liikettä museossa, muistathan metrin turvavälin teoksiin ja seiniin.
- ❖ Tarkkaile teosten kehyksiä. Jos olisit kehys, olisitko kultakehys? Oletko kokeillut omille kuvillesi erilaisia kehyksiä esimerkiksi puhelimen sovelluksissa? Miten kehys muuttaa kuvaa? Mitä luulet, miksi taidetta on alettu ripustaa kultakehyksiin?
- ❖ Mieti väriyhdistelmää sininen ja kulta. Tuleeko mieleesi esimerkkejä, miten eri tuotemerkeissä ja mainonnassa hyödynnetään sinistä ja kulta? Saavatko ne sinut arkisin liikkeelle?
- ❖ Etsi näyttelystä jokin teos, johon haluaisit astua sisälle.
Jos pääsisit teokseen sisälle, mitä haluaisit tehdä siellä, mitä näkisit, kuulisit, haistaisit ja maistaisit?

Sininen

Pidätkö sinisestä väristä?

- ❖ Kun kuulet sanan SININEN, millaista sinisen sävyä ajattelet ensimmäisenä? Kuvaile se sanoilla. Löydätkö oman sinisesi jostakin näyttelyn teoksesta?
- ❖ Mitä tunteita liität siniseen väriin? Etsi näyttelystä teos, joka kuvaa yhtä mainitsemistasi tunteista.
- ❖ Sininen väri on kautta aikojen merkinnyt valtaa, kunniaa ja arvokkuutta. Sen hienoja, pysyviä sävyjä on ollut vaikeaa ja kallista saada aikaan. Miten sinisen arvokkuus mielestäsi näkyy näyttelyn teoksissa? Pohdi, onko sinisellä värillä edelleen sama merkitys 2000-luvuilla kuin esimerkiksi näyttelyssä olevien 1700-luvun muotokuvien aikaan?
- ❖ Oletko koskaan maistanut sinisiä ruokia? Onko sininen väri mielestäsi herkullisen syötävä? Miksi?

Wabi-sabi –filosofia

Japanista on lähtöisin vuosisatoja vanha tekniikka, jossa sulatetulla kullalla korjataan rikkoontuneita esineitä, kuten teekulhoja. Tämä tekniikka on japaniksi ”kintsugi”. Esinettä pidetään korjaamisen myötä jopa alkuperäistä arvokkaampana ja hienompana. Taustalla oleva filosofia on nimeltään wabi-sabi. Siinä nähdään kauneutta epätäydellisessä ja virheellisessä ja pyritään hyväksymään epätäydellisyys osaksi elämää. Filosofia korostaa elämistä tässä hetkessä juuri nyt. Carpe diem!

- ❖ Näyttäytyykö wabi-sabi - filosofia mielestäsi tässä näyttelyssä?
- ❖ Ihmistenvälisen suvaitsevaisuuden ja maapallon tulevaisuuden kannalta tämä filosofia on tärkeä. Mieti, voisitko soveltaa wabi-sabi –filosofiaa omassa elämässäsi? Mitä se tarkoittaisi käytännössä?